

Warszawa, 19 marca 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-476278-III/04/LN

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Andrzej Lepper
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Premierze

Uprzejmie informuję Pana Premiera, że w ramach przeprowadzonej analizy realizacji wyroków Trybunału Konstytucyjnego pojawił się problem wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 marca 2006 r., sygn. akt P 8/05 (OTK ZU Nr 3A/06, poz. 28). Wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczył zmiany warunków wyboru ubezpieczenia społecznego przez rolników prowadzących działalność gospodarczą. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny orzekł niezgodność z Konstytucją art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 873) w zakresie, w jakim ze względu na formę opodatkowania wyłącza z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników, z końcem trzeciego kwartału 2004 r., rolnika lub domownika prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zakresowy charakter orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wskazuje na obowiązek takiego znowelizowania niekonstytucyjnego przepisu, aby uwzględniona została sentencja wyroku. Z uzasadnienia wyroku wynika, że Trybunał Konstytucyjny oceniał zarzuty kierowane wobec zaskarżonych przepisów z uwzględnieniem rozwiązań, przyjętych w ustawie z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 150, poz. 1248). Trybunał Konstytucyjny doszedł do przekonania, że przyjęte w ustawie z 1 lipca 2005 r. rozwiązania, chociaż przewidują możliwość przywrócenia prawa do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników, to odnosić się będą do okresu po wejściu w życie ustawy z 1 lipca 2005 r. (ustawa weszła w życie 24 sierpnia 2005 r.). Zgodnie z nową regulacją, rolnika lub domownika, spełniającego określone warunki, obejmuje się ubezpieczeniem z pierwszym dniem kwartału następującego po kwartale, w którym złożony został wniosek o przywrócenie do ubezpieczenia (art. 5a ust. 4 dodany do ustawy

nowelizującej). Obowiązujące przepisy wykluczają zatem możliwość wstecznego „uzupełnienia” okresu ubezpieczenia, począwszy od dnia jego ustania. Na marginesie należy wspomnieć, że pierwotny projekt ustawy z 1 lipca 2005 r. przewidywał, że „przywraca się prawo do podlegania temu ubezpieczeniu od dnia ustania ubezpieczenia na wniosek złożony do dnia 31 marca 2005 r., jeżeli ustanie ubezpieczenia spowodowane było formą opodatkowania” (druk sejmowy nr 3556/IV).

Z posiadanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich informacji wynika, że dotychczas nie podjęto odpowiednich prac legislacyjnych. Co prawda w dniu 12 lipca 2006 r. do Sejmu wpłynął poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (druk nr 990), jednak inicjatywa ta nie odnosi się do zmiany zakwestionowanego przepisu. Projekt ten zawiera jedynie propozycję pięciokrotnego podwyższenia kwoty granicznej należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności za poprzedni rok podatkowy. Przekroczenie tej kwoty granicznej skutkowałoby brakiem możliwości podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez osobę, która jednocześnie prowadzi działalność rolniczą i gospodarczą. Projekt ten spotkał się z negatywną oceną Rady Ministrów, która w stanowisku z dnia 16 stycznia 2007 r. wniosła o jego odrzucenie.

Należy wskazać, że utrzymywanie się stanu prawnego, w którym pozostają niewykonane wyroki Trybunału Konstytucyjnego stanowi samo w sobie naruszenie Konstytucji. Taki stan rzeczy nie odpowiada standardom państwa prawa i związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147), zwracam się do Pana Premiera z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie, a także podjęcie działań związanych z wykonaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 marca 2006. r.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich